

**ДЕРЖЛАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

(посада керівника філії)

(підпис)

Ігор ЧЕБАН

(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » ____ 20 ____ р.

**ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)**

Болехівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2025 рік

Болехів – 2025

Зміст

Розділ 1. Загальна інформація про Надлісництво	3
1.1.1. Організаційна структура	3
1.1.2. Право власності та користування	4
1.1.3. Зобов'язання щодо FSC®	4
1.1.4. Опис території Надлісництва	4
Розділ 2. Цілі ведення господарства	6
2.1.1. Стратегічні цілі	6
2.1.2. Оперативні плани	7
2.1.3. Шляхи досягнення	7
2.1.4. Залученість в місцеву економіку	9
Розділ 3. Характеристика лісових ресурсів	10
3.1.1. Розподіл площі за категоріями	10
3.1.2. Особливості ландшафту	11
3.1.3. Економічні аспекти	12
3.1.4. Диверсифікація діяльності	13
Розділ 4. Екологічні цінності	13
4.1.1. Виявлення та картування	13
4.1.2. Режим охорони	15
Розділ 5. Природоохоронні заходи	15
5.1.1. Збереження біорізноманіття	15
5.1.2. Охорона раритетних видів	16
5.1.3. Водоохоронні зони	18
5.1.4. Грунтозахисні заходи	18
5.1.5. Оцінка впливу на довкілля (ОВД)	21
Розділ 6. План господарської діяльності	21
6.1.1. Розрахункова лісосіка	21
6.1.2. План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок	22
6.1.3. Лісовідновлення та лісорозведення	22
6.1.4. Охорона лісів від пожеж	24
6.1.5. Захист лісу від шкідників і хвороб	24
6.1.6. Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі ВВП	25
6.1.7. Дотримання принципу невиснажливості	25
Розділ 7. Моніторинг лісів	25
7.1.1. Методика моніторингу	25
7.1.2. Періодичність	28
7.1.3. Показники	28
7.1.4. Документування результатів, у тому числі картування	29
Розділ 8. Соціальні аспекти	29
8.1.1. Права працівників, гігієна та безпека праці, гендерна рівність, як це визначено в принципі 2	29
8.1.2. Охорона праці	30
8.1.3. Взаємодія з громадами	31
8.1.4. Вирішення конфліктів	33

Розділ 1 «Загальна інформація про Болехівське надлісництво»

1.1.1. Організаційна структура

Болехівське надлісництво філії «Картпаський лісовий офіс» ДП «Ліси України» розташоване в західній частині Івано-Франківської області на території Калуського району.

№	Найменування лісництв	Площа, га
1	Болехівське	4492
2	Поляницьке	3761
3	Козаківське	4162
4	Сукільське	3535
5	Витвицьке	4382
6	Рахинське	4533
7	Церківнянське	4660
8	Рожнятівське	2528
9	Дубівське	3746
10	Грабівське	3765
11	Спаське	4325
12	Лугівське	3910
13	Ілемнянське	3542
14	Суходільське	4515
15	Липовецьке	4555
Разом:		60411

Транспортна дільниця - 1 шт, нижній склад – 2 шт. проміжний склад – 1 шт.
В територію Болехівського надлісництва входять 8 територіальних громад, а саме:

1. Болехівське територіальна громада
2. Брошнів-Осадська територіальна громада
3. Вигодська територіальна громада
4. Витвицька територіальна громада
5. Долинська територіальна громада
6. Дубівська територіальна громада
7. Рожнятівська територіальна громада
8. Спаська територіальна громада

Головне завдання надлісництва - відтворення і збереження лісів для сучасних і майбутніх поколінь, будівництво і ремонт доріг, збільшення прибутку надлісництва, а також продаж лісопродукції.

Діяльність надлісництва базується на екологічно орієнтованих принципах ведення лісового господарства та лісокористування, а саме:

- збереження лісів високої природоохоронної цінності;
- збереження біотичного різноманіття;
- посилення водоохоронних, захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів;
- проведення рубок, які відповідають екології лісу та мінімізації негативного впливу на довкілля під час лісозаготівель;

- охорона лісів від пожеж, захист від шкідників та хвороб;
- невиснажливого, безперервного і постійного лісокористування.

Безперервне, невиснажливе і раціональне використання лісових ресурсів передбачає планомірне задоволення потреб виробництва і населення в деревині та іншій лісовій продукції, розширене відтворення, поліпшення породного складу і якості лісів, підвищення їх продуктивності, збереження біологічного різноманіття.

1.1.2. Право власності та користування

Лісовий фонд Болехівського надлісництва перебуває в державній власності, оформлено в тому числі право постійного користування в Держаному реєстрі речових прав на нерухоме майно правоустановчих документів на земельні ділянки 60185,6883 га – 378 шт. Надано в довгострокове тимчасове – 0,3225 га для рекреаційних цілей.

На підставі наказів ДП «Ліси України» від 18.10.2024 № 1813 «Про припинення філії «Болехівське лісове господарство», філії «Брошнівське лісове господарство» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», № 2340 від 31.12.2024 «Про затвердження передавальних актів філій, що координуються Карпатським лісовим офісом» та наказу №1 від 01.01.2025 «Про організацію території земель державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», всі активи і пасиви, а також землі філії «Болехівське лісове господарство», філії «Брошнівське лісове господарство» ДП «Ліси України» закріплені за Болехівським надлісництвом філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

1.1.3. Зобов'язання щодо FSC

Болехівське надлісництво дотримується зобов'язань щодо FSC. Декларація щодо дотримання вимог FSC додається (додаток 1).

1.1.4. Опис території Надлісництва

Згідно лісорослинного районування територія Болехівського надлісництва відноситься до округу Карпатських гірських лісів і розташована в трьох лісорослинних районах.

1. Район ялицево-букових рівнинних лісів Східного Прикарпаття, висота над рівнем моря 300 – 540. Сюди входять ліси Рахинського лісництва і частково ліси Болехівського лісництва – рівнинна частина.

2. Район буково-ялицевих гірських лісів північного мега схилу крайових хребтів – висота над рівнем моря 400 – 800 м. Сюди входять ліси гірської частини Болехівського лісництва, Поляницьке лісництво, Витвицьке лісництво і північна частина Церківнянського лісництва (кв. 1 – 26).

3. Район буково-ялицево-смерекових лісів – висота над рівнем моря 600 – 1300 м. Сюди входять ліси Сукільського, Козаківського і південна частина Церківнянського лісництва.

Розроблені в надлісництві заходи та комплекс нормативів з інструкціями достатні для того, щоб виключити негативні прояви на соціальне становище, умови праці чи доходи як власних працівників, так і громад

За визначеними на надлісництві ризиками, весь перелік запланованих заходів не містить таких ризиків, що утворюють (чи можуть утворити) негативний вплив достатнього масштабу, який не піддається корекції та пом'якшенню доцільними та доступними способами.

Відповідно до розділу 3.4 Екологічний стан лісів Проекту організації та розвитку лісового господарства стан і динаміка лісового фонду дають можливість в цілому оцінити екологічний стан лісів на рік лісовпорядкування. Усі види господарської діяльності велися згідно чинних нормативних актів. Вони були направлені на підвищення якісного стану і продуктивності лісів, збереження і підвищення їх захисних властивостей. Негативного впливу на навколишнє середовище господарська діяльність не спричинила.

Окремі частини і ділянки лісового фонду зазнають шкідливого впливу розташованих поблизу промислових і сільськогосподарських підприємств, а також надмірних рекреаційних навантажень, внаслідок чого відбувається часткове всихання, сповільнений ріст і ослаблення деревостанів.

Найбільшої шкоди лісу завдають відходи виробництва Болахівського шкірзаводу, сміттєзвалище в Рахинському лісництві, підвищенні рекреаційні навантаження в лісах Поляницького лісництва ("Скелі Довбуша") та смуги вздовж автомобільних доріг в Болахівському лісництві – кв. 9, 10, 23, 24, 37, 39.

Джерела, характер і обсяг шкідливого впливу на ліс

Джерело шкідливого впливу, його місцезнаходження	Фактор впливу і характер, викликаних ним пошкоджень	Територія, що зазнала шкідливого впливу (лісництво, квартал)	Площа, га	Запас сухоостою чи пошкоджено-го лісу, тис.м ³
Цегельний завод	Послаблення насаджень в рості	Болахівське лісництво, кв. 48, 49	60,0	0,20
Болахівський шкірзавод	Забруднення території відходами виробництва	Витвицьке лісництво, кв. 4, 5	65,0	0,20
Полігон твердих побутових відходів	Забруднення території, послаблення насаджень в рості	Рахинське лісництво, кв. 21	46,0	0,15
Підвищення рекреаційного навантаження в лісах регіонального ландшафтного парку та пам'ятці природи "Скелі Довбуша"	Дегресія лісового середовища, послаблення насаджень в рості	Поляницьке лісництво, кв. 14, 15	100,0	0,50

Джерело шкідливого впливу, його місцезнаходження	Фактор впливу і характер, викликаних ним пошкоджень	Територія, що зазнала шкідливого впливу (лісництво, квартал)	Площа, га	Запас сухою чи пошкодженого лісу, тис.м ³
Підвищення рекреаційного навантаження в лісах лісопаркової частини лісів зеленої зони	Дегресія лісового середовища, послаблення насаджень в рості	Болехівське лісництво, кв. 9, 10, 23, 24, 37, 38	30,6	0,20
Разом:				
			301,6	1,25
В тому числі за характером впливу:				
	повне всихання		—	—
	часткове всихання		—	—
	уповільнення росту		—	—
	ослаблення деревостанів		301,6	1,25

Радіаційного забруднення територія надлісництва не зазнала.

Починаючи з 2005 року на території лісового фонду проводиться моніторинг лісів першого рівня. Щорічно спеціалістами ВО “Укрдержліспроєкт” ведеться спостереження за станом лісів на двох ділянках моніторингу, місця яких визначені згідно розрахунків за спеціальними програмами, проведеними спеціалістами УкрНДІЛГА. Згідно “Методичних рекомендацій з моніторингу лісів України першого рівня” (Харків, 2001) на кожній ділянці визначалися ряд показників, найголовніші з яких дефоліація крони, дехромація крони, щільність крони, пошкодження облікових дерев. Зібрана інформація надсилалася в лабораторію моніторингу і сертифікації лісів УкрНДІЛГА для систематизації, оцінки та аналізу.

Результати моніторингу систематизуються в цілому по лісах України і надсилаються в міжнародні установи згідно конвенції про транскордонне забруднення повітря Моніторинг лісів є складовою частиною державної системи моніторингу навколишнього природного середовища.

Вся територія філії не має рівня забрудненості, який би обмежував чи забороняв будь-яку діяльність надлісництва та використання корисних властивостей лісу.

Розділ 2 «Цілі ведення господарства»

2.1.1. Стратегічні цілі

Цілі ведення господарства Болехівського надлісництва є екологічно орієнтованими, соціально корисними, економічно життєздатними. Дані

стратегічні цілі затверджені Планом стратегічного розвитку (додається Додаток 2).

2.1.2. Оперативні плани

Оперативні плани лісового господарства – це детальний документ, який визначає конкретні дії та заходи, необхідні для досягнення стратегічних цілей лісового господарства в певний період. Виробничо-фінансовий план з лісового та мисливського господарства та охорони навколишнього середовища прийнятий у надлісництві погоджений виробничими і лісовими відділами з планами філії «Карпатського лісового офісу» ДП «Ліси України». Виробничо-фінансовий план (додається Додаток 3)

2.1.3. Шляхи досягнення

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через

кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

Оперативний план лісового господарства – це детальний документ, який визначає конкретні дії та заходи, необхідні для досягнення стратегічних цілей лісового господарства в певний період. Виробничо-фінансовий план з лісового та мисливського господарства та охорони навколишнього середовища прийнятий у надлісництві погоджений виробничими і лісовими відділами з планами філії «Карпатського лісового офісу» ДП «Ліси України».

Досягнення завдань, визначених в оперативних планах лісового господарства, потребує комплексного підходу та застосування різноманітних заходів.

Основні шляхи та способи включають в себе:

1. Планування та організація

Розбиття загальних завдань на конкретні під завдання з визначенням відповідальних осіб та термінів виконання.

2. Складання плану виконання робіт, що дозволить контролювати процес і вчасно коригувати дії

3. Ефективне використання людських, матеріальних та фінансових ресурсів для досягнення поставлення цілей.

4. Застосування сучасних технологій і обладнання для зменшення негативного впливу на лісові екосистеми.

5. Висадка саджанців лісових порід для відновлення зрубаних або пошкоджених лісів

6. Проведення заходів з догляду за молодняками

7. Підвищення рівня охорони лісів та посилення відповідальності за незаконні дії

8. Регулярний контроль за станом лісових екосистем та ефективністю виконання заходів.

9. Аналіз отриманих результатів та внесення необхідних корективів у плани

10. Взаємодія з місцевими громадами, а саме залучення місцевих громад до участі у лісогосподарських заходах

11. Використання сучасних наукових знань та технологій.

Досягнення завдань, визначених в оперативних планах лісового господарства є складним і багатогранним процесом, який вимагає комплексного підходу та залучення різноманітних ресурсів.

Відсутність державного фінансування в лісовій галузі є серйозною проблемою, яка потребує негайного вирішення.

Виробничо-господарська діяльність Болахівського надлісництва включає лісозаготівлю, лісовідновлення та ведення мисливського господарства, надає послуги по перевезенню лісоматеріалів та рекреаційні послуги.

Основною лісозаготівельною лісопродукцією є:

- круглі лісоматеріали (хвойних, листяних порід),

- дров'яна деревина промислового використання (хвойних, листяних порід),
- дров'яна деревина непромислового використання (хвойних, листяних порід) 3 групи.

Заготівля харчових продуктів лісу і лікарської сировини проводиться в основному місцевим населенням для власних потреб

Болехівське надлісництво співпрацює з місцевими територіальними громадами із залученням зацікавлених сторін (під час проведення базового лісовпорядкування) визначає перелік деревинних та недеревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

Ці дані використовується для формування виробничо-господарських планів, на основі якого складаються заяви (декларації) стосовно збереження та /або посилення послуг екосистем.

Цей процес контролюється головними спеціалістами Болехівського надлісництва.

Для економічного потенціалу Івано-Франківської області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беруть участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Переробкою деревини займаються ряд деревообробних підприємств Калуського району.

Підприємства району підтримують торгово-економічні зв'язки з багатьма країнами світу.

На даний час державне асигнування відсутнє.

2.1.4. Залученість в місцеву економіку

Виробничо-господарська діяльність Болехівського надлісництва включає лісозаготівлю, надає послуги по перевезенню лісоматеріалів лісовідновлення, ведення мисливського господарства, використання продуктів НДЛП, та рекреаційні послуги.

Основною лісозаготівельною продукцією на 2025 рік планується 11 різних порід:

- круглі лісоматеріали (хвойних, листяних порід),
- дров'яна деревина промислового використання (хвойних, листяних порід),

- дров'яна деревина непромислового використання (хвойних, листяних порід) 3 групи.

Заготівля недеревної лісопродукції планується у вигляді грибів та ягід третіми зацікавленими сторонами згідно їхніх заявок.

Суб'єкти що розташовані на межах території надлісництва та поруч з ним, які зацікавлені в цій продукції наводиться в (додаток 3)

Болехівське надлісництво співпрацює з місцевими територіальними громадами із залученням зацікавлених сторін (під час проведення базового лісовпорядкування) визначає перелік деревинних та недеревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

Розділ 3 «Характеристика лісових ресурсів»

3.1.1. Розподіл площі за категоріями

Існуючий поділ лісів на категорії проведено згідно Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок, затверджених постановою КМ України від 16.04.07р. № 733.

Існуючий поділ площі на категорії лісів відповідає господарському значенню, природним та економічним умовам району розташування Болехівського надлісництва

Категорія лісів	Площа, за даними лісовпорядкування
	га
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення	
Регіональні ландшафтні парки:	
- зона регульованої рекреації	628
- зона стаціонарної рекреації	404
Заповідні лісові урочища	1500,9
Пам'ятки природи	202,1
Заказники	1434,7
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	141,5
Разом по категорії лісу:	4311,2
Рекреаційно-оздоровчі ліси	
Ліси I і II зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій	84,0
Ліси у межах населених пунктів	10,0
Лісопаркова частина лісів зелених зон	495
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	5174,7
Разом по категорії лісу:	5763,7
Захисні ліси	
Ліси протиерозійні	9488,8
Ліси уздовж берегів річок	2981,3
Разом по категорії лісу:	12470,1

Експлуатаційні ліси:	37866
Всього:	60411

3.1.2. Особливості ландшафту

Клімат території розташування Болехівського надлісництва помірно-континентальний з прохолодними і вологими зимами і жарким та вологим літом.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень мають значення: пізні весняні та ранні осінні заморозки, зливи, сильні та ураганні вітри, максимальне пониження температури в зимовий період.

Територія надлісництва за характером рельєфу представлена двома геоморфологічними областями: Передкарпаття та область зовнішніх Карпат.

Клімат території розташування Болехівського надлісництва можна охарактеризувати як перехідний від помірно-теплого західноєвропейського до континентального східноєвропейського. Коротка характеристика кліматичних умов, що мають значення для лісового господарства, приведена в таблиці

Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
1. Температура повітря:			
– середньорічна	градус	$\frac{4 - 4,5}{6 - 6,5}$	
– абсолютна максимальна	градус	$\frac{32 - 33}{34 - 35}$	
– абсолютна мінімальна	градус	$\frac{33 - 36}{25 - 26}$	
2. Кількість опадів на рік	мм	$\frac{760 - 1000}{630 - 900}$	
3. Тривалість вегетаційного періоду	днів	$\frac{190 - 200}{190 - 215}$	
4. Останні заморозки весною			$\frac{20.05}{27.04}$
5. Перші заморозки восени			$\frac{25.09}{14.10}$
6. Середня дата замерзання рік			27.12
7. Середня дата початку паводку			10.03
8. Сніговий покрив:			
– потужність	см	$\frac{30 - 50}{15 - 20}$	
– час появи			$\frac{20.11}{05.12}$
– час сходження у лісі			01.04

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
9. Глибина промерзання ґрунту	см	20 – 80	
10. Напрямок переважаючих вітрів по сезонах:			
– зима	румб	ПнЗ	
– весна	румб	ПдЗ	
– літо	румб	З	
– осінь	румб	ПнЗ	
11. Середня швидкість переважаючих вітрів по сезонах:			
– зима	м/сек	5	
– весна	м/сек	4	
– літо	м/сек	2	
– осінь	м/сек	3	
12. Відносна вологість повітря по сезонах:	%		
– зима		77	
– весна		71	
– літо		74	
– осінь		77	

За стрімкістю схили в гірській частині поділяються на (у % від загальної гірської площі):

– пологі (до 10 градусів)	17,1%
– покаті (11-20 градусів)	52,9%
– стрімкі (21-30 градусів на південних і 21-35 градусів на північних схилах)	25,8%
– дуже стрімкі (понад 30 градусів на південних і понад 35 градусів на північних схилах)	4,2%

3.1.3. Економічні аспекти

Болехівське надлісництво має визначені продукти і вигоди, які продукуються і є доступними для виробництва іншим. (Перед початком кварталу заповнюється біржовий інформаційний бюлетень для аукціону, де є перелік запропонованої продукції.) Також є перелік зацікавлених сторін, які отримують вигоду від господарювання надлісництва - послуги перевезення, заготівлі тощо.

Болехівське надлісництво планує отримання економічного ефекту від деревної продукції (в розрізі сортиментів) Додаток 4

Щодо продуктів НДЛП планується надлісництвом заготівля даної продукції згідно поданих на погодження до Обласної адміністрації (додаток 5)

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності

використання лісових ресурсів.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 591 від 23.12.2010 року затверджена лісосіка в обсязі 111030 тис.м3 ліквіду.

Розрахункова лісосіка головного користування

Найменування показників	Усього	У тому числі за господарствами									
		Хвойне	у т. ч. за господарськими секціями		Твердолистяне	у т. ч. за господарськими секціями			Мягколистяне	у т. ч. за господарськими секціями	
			Ялина	Ялиця		Дуб	Бука	Граб		Береза	Чорно-вільхова
Розрахункова лісосіка	111030	68820	55910	12910	40660	1020	38330	1310	1550	860	690

Болахівським надлісництвом виписується лісові квитки на пасіки, а також заготівля ягід та грибів зацікавленими сторонами відбувається після погоджень Обласною адміністрацією лімітів.

3.1.4. Диверсифікація діяльності

При плануванні діяльності надлісництва, спрямованої на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, планується на 2025 рік диверсифікація діяльності у розрізі заготівлі інших лісотвірних порід. Враховуючи специфіку регіону основними лісотвірними породами надлісництва становлять: бук, ялина, ялиця, дуб звичайний.

Для збільшення прибутку планується розширення асортименту порід (сосни, граб, берези, липи, вільхи, осики) забезпечуючи таким чином, задовільний санітарний стан насаджень.

Планується розширити асортимент продукції недревних лісових ресурсів зокрема збільшенням заготівлі лісових ягід за рахунок залучення зацікавлених сторін та сплати ними податків у місцевий бюджет.

Планування рекреаційної і туристичної діяльності, зокрема удосконалення дійсних рекреаційних зон (Поляницький регіональний ландшафтний парк місцевого значення) для зменшення антропогенного навантаження та сповільнення дигресії автохтонних насаджень.

Розділ 4 «Екологічні цінності»

4.1.1. Виявлення та картування

На території Болахівського надлісництва виділені і охороняються ліси високої природо-охоронної цінності (ОЦЗ).

Площі лісів високої природоохоронної цінності			
№ пп	Типи лісів високої природоохоронної цінності (ОЦЗ)	Площа, га	Режим лісокористування

1	ОЦЗ 1: Видове розмаїття. Концентрації біологічного різноманіття, включаючи ендемічні, рідкісні види та види що знаходяться під загрозою, або зникають, які є суттєвими на світлому, регіональному або національному рівнях.	4311,04	Обмежений режим лісокористування
2	ОЦЗ 2: Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях та містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх розповсюдження та рясності.	-	РГК заборонено
3	ОЦЗ 3: Екосистеми та місця проживання. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.	764,4	РГК заборонено
4	ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.	4016,1	РГК заборонено
5	ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.	281,7	Обмежений, сезонний режим лісокористування
6	ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.	21,67	Обмежений режим лісокористування

Окрім ОЦЗ і репрезентативних ділянок екосистем, підприємство в процесі планування, відводу та таксації лісосік виділяє наступні ключові об'єкти (окремі дерева і групи дерев, які представляють цінність для збереження біорізноманіття) згідно постанови 499 від 12 травня 2023 року, а саме ключові об'єкти:

1. Дерева і групи дерев важливі для фауни.
2. Вікові дерева бука лісового, клена-явора і ялиці білої.
3. Дерева, які рідко зустрічаються в насадженні, або мають кормову цінність для фауни.

При проведенні моніторингу репрезентативних ділянок та ОЦЗ із залучення сторін чиї інтереси зачеплено, зацікавлених сторін та експертів планується провести зміни у картографії території Болехівського надлісництва при динаміці даних ділянок.

4.1.2. Режим охорони

При плануванні та діяльності Болехівське надлісництво враховує режим охорони дикої флори та фауни всіх природному середовищ існування (рідкісних і тих що перебувають під загрозою видів) враховуючи найбільш доступну інформацію про це, а саме: Червона книга України, Бернська Конвенція, Резолюція № 4 та № 6, Боннська Конвенція, Зелена книга України.

Розділ 5 «Природоохоронні заходи»

5.1.1. Збереження біорізноманіття

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.
- Сприяння природному поновленню.

Особливостями проведення лісгосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.

- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено від нормативних показників на 35-50 %.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження

№ пп	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів.	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів.	Хто проводить
1	Проведення консультацій з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території підприємства.	Оголошення «режиму тиші» та обмеження господарської діяльності в період з 01.04. по 15.06.	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони
2	З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишати ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт.	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони
3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів - (протягом року). При виявленні, виділяються ОЦЗ.	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони.	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони
4	Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності;	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціалісти філії.
5	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року.		Адміністрація філії

5.1.2. Охорона раритетних видів

Проведення навчання з персоналом філії та підрядних організацій щодо запобіганню збору, полюванню чи відлову рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та їх оселищ.

Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів (протягом 2023 року).

При виявленні, виділяти ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису.

Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях дотримання календарних строків проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працюючих в лісі природоохоронних вимог, проведення рейдів.

Інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселиш,, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

«План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин»

№ пп	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів	Заходи щодо охорони рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить
1	Створення об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) в місцях зростання або мешкання рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, значимих на регіональному рівні.	Рубки, не проводяться.	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони
2	Проведення науковцями УКРГІРЛІС польових робіт із вивчення фауни рідкісних і зникаючих видів та планування заходів щодо їх збереження та покращення	Створення охоронних зон.	Науковці УКРГІРЛІС
3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів -протягом 2023 року. При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису.	Збереження ключових біотопів і об'єктів біорізноманіття.	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони

4	Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності;	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та зникаючі видів і біотопи	Спеціалісти філії.
5	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин та встановлення режиму охорони.		Адміністрація філії

Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу,
- заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проектно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Результати моніторингу рідкісних та зникаючих видів флори та рослинних угруповань проведених УкрНДГірліс. (додаток 6)

5.1.3. Водоохоронні зони

- Утримування площадки для миття техніки в належному стані.
- Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.
- Напрямок трельовання, створенні мінсмуг розміщується вздовж схилів.
- Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Болехівське надлісництво планує заходи щодо водних ресурсів (додаток 7)

5.1.4. Грунтозахисні заходи

На основі детального ґрунтово-типологічного обстеження виявлені такі типи ґрунтів: гірські підзолисті, бурі гірські лісові, бурі лісові, дерново-підзолисті, дернові, болотні та кам'яністі розсипи з виходом корінних порід.

Гірські підзолисті ґрунти досить часто зустрічаються у верхніх частинах хребтів Аршиця, Магура, Круглий Верх, Сиглос. Характерною особливістю даного типу ґрунтів є неглибока потужність профілю, висока щербуватість, вміст гумусу 2,3 – 7% у верхньому горизонті.

Характерною особливістю їх є бурий профіль, слаба диференціація на горизонти, високий вміст гумусу до глибини 40 – 50 см, задовільним складом глини та піску. Корінні деревостани ялини, ялиці, бука досягають I – Ia бонітетів.

У рівнинній частині (Рожнятівське лісництво) формуються дерново-підзолисті ґрунти з характерним оглеєним горизонтом, вміст гумусу коливається в межах 7,4 – 10%. Деревостани досягають I – II класу бонітету.

Ерозійні процеси на території лісового фонду, за винятком рівнинної частини, проявляються інтенсивно у всіх видах: площинній, лінійній і внутрішньо-ґрунтовій. Інтенсивність ерозії зв'язана в першу чергу з крутизною і експозицією схилів. На схилах до 20° під високоповнотними насадженнями і потужною лісовою підстилкою площинна і лінійна ерозія практично відсутня.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожному лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо).

До технологічної карти додається Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожному лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка

з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звальюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються попереджувачі знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються лише відповідно з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- *технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- *площа лісосіки,
- *об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- *розташування, ґрунти і рельєф,
- *відстань трелювання і вивезення деревини,
- *спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада, оснащена засобами індивідуального захисту, та спеціальним спорядженням, виконує весь комплекс робіт від звальювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної ділянки.

Філія впроваджується електронний облік деревини та перехід на європейську систему стандартизації.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення

- *застосовуються такі способи очищення лісосік:
- *збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці рубки,
- *збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням.
- *Спалювання забороняється проводити в пожежно-небезпечний період.

5.1.5. Оцінка впливу на довкілля (ОВД)

При розробці методик та механізмів оцінювання, визначення об'єктів оцінювання та ризиків, відповідно FSC® національного стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01-2019 V1-0;)

Відповідно до «ІНСТРУКЦІЇ з оцінки впливу діяльності філії на цінності довкілля та ОЦЗ», яка затверджена та діє на філії, проведено попередню оцінку впливу планованої діяльності на природні ресурси та ОЦЗ. Можливих негативних впливів не виявлено.

Розроблені на надлісництві заходи та комплекс нормативів з інструкціями достатні для того, щоб виключити негативні прояви на соціальне становище, умови праці чи доходи як власних працівників, так і громад.

Розділ 6 «План господарських заходів»

6.1.1. Розрахункова лісосіка

Щорічна розрахункова лісосіка рубок головного користування в обсязі 111030 тис. м³ ліквідної деревини, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 23.12.2010 р. №591.

Діюча розрахункова лісосіка і фактичний відпуск деревини відповідає принципу безперервного і невиснажливого лісокористування.

Найменування показників	Усього	У тому числі за господарствами									
		Хвойне	у т. ч. за господарськими секціями		Твердолистяне	у т. ч. за господарськими секціями			Мягколистяне	у т. ч. за господарськими секціями	
			Ялина	Ялиця		Дуб	Бука	Граб		Береза	Чорновільхова
Розрахункова лісосіка	111030	68820	55910	12910	40660	1020	38330	1310	1550	860	690
Планування використання розрахункової лісосіки	28444	10458	5209	5249	17986	-	17012	974	-	-	-

За результатами базового лісовпорядкування, на лісосіках минулого ревізійного періоду негативних наслідків, а саме: погіршення біорізноманіття та гідрологічних і ґрунтових умов, ерозія ґрунту, забруднення ґрунту і води виробничими відходами та побутовим сміттям тощо, не виявлено.

Під час рубок головного користування не допускаються втрати деревини.

В цілому рубки головного користування проводились згідно з виробничо-фінансовим планом і негативного впливу на структуру і стан лісового фонду

не мали.

Фактичний обсяг заготівель в середньому за рік становить 81,1% середньорічного обсягу діючої розрахункової лісосіки за ревізійний період. Недоруби розрахункової пояснюються труднощами збуту деревини в перші роки ревізійного періоду, відсутністю лісовозних доріг, заготівельної техніки.

Рубки головного користування на 100% проведені в місцях запроектованих лісовпорядкуванням.

Виконання проекту рубок головного користування (площа –га; запас – тис.м3)

Господарства	Середньорічний обсяг розрахункової лісосіки запроектованої лісовпорядкуванням			Планування фактичного відпуску на рік		
	площа	запас у ліквіді	В тому числі ділової	площа	Запас у ліквіді	В тому числі ділової
Суцільнолісосічні рубки						
Хвойні	55	1,9	15,9	39,2	5,9	3,1
Твердолистяні	13	19,5	1,4	4,4	0,9	0,1
Мягколистяне	10	1,6	1,1	-	-	-
Разом:	78	23,0	18,4	43,6	6,8	3,2
Поступові і вибіркові рубки						
Хвойні	45	66,9	8,1	20,2	4,5	3,1
Твердолистяні	128	21,1	14,3	86,5	17,1	6,1
Мягколистяні	0	0	0	-	-	-
Разом:	173	88,0	22,4	106,7	21,6	9,2
Разом:						
Хвойні	100	68,8	24,0	60,0	10,4	6,2
Твердолистяні	141,1	40,6	15,7	90,9	18,0	6,2
Мягколистяні	10	1,6	1,1	-	-	-
Разом:	251	111,0	40,8	150,9	28,4	12,4

6.1.2. План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Плани рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок по Болехівському надлісництві додаються (додаток 8).

В технологічних картах різних видів рубок вказуються заходи впливу на довкілля до рубки і після рубки.

6.1.3. Лісовідновлення та лісорозведення

Заплановані площі лісовідновлення та лісорозведення у потрчному році наведено у таблиці

Найменування робіт, заходів	Одиниці виміру	Разом
Відновлення лісів на землях, наданих у постійне користування		
Садіння і висівання лісу , усього	га	15,9

У тому числі: садіння лісу	га	15,9
висівання	га	0
Природне поновлення всього	га	125,8
У тому числі сприяння природному поновленню	га	33,7
Догляд за природним поновленням в переводі на однократний	га	4,2
Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	167,2
Доповнення лісових культур	га	3,2
Обробіток ґрунту під лісові культури, усього у тому числі:	га	15,9
Заготівля лісового насіння	кг	552,0
У тому числі дуба звичайного	кг	300,0
бука	кг	40,0
інші	кг	210
Вирощування садивного матеріалу в розсадниках, усього	га	0,3
	тис.шт	483,3
В тому числі вирощування сіянців та укорінення живців	га	0,2
	тис.шт	623,0
Вирощування саджанців	га	0,1
	тис.шт	25,4
Лісорозведення на землях наданих у постійне користування		
Садіння і висівання лісу, усього	га	0,9
У тому числі: садіння лісу	га	0,9
Висівання	га	0,0
Догляд за природним поновленням	га	8,0
Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	28,1
Доповнення лісових культур	га	5,0
Інші заходи		
Догляди за новорічними ялинками в переводі на однократний	га	0,1
Догляд за розсадником	га	2,3
Догляд за школою	га	6,0
Зелене живцювання	шт.	5000,0

Основними деревними породами для лісовідновлення в Болехівському надлісництві є ялина, ялиця, бук, дуб. Планується посадка лісових культур в 2025 році на площі 15,9 га, сприяння природному поновленню провести на площі 50,4 га, догляд за лісовими культурами на площі -167,2 га, догляд за лісорозведення – 10 га, природне поновлення на площі 125,8 га.

Обсяги вирощення садивного матеріалу у розсадниках – 618,6 тис.шт. Обробіток ґрунту під лісові культури проводиться в ручну.

6.1.4. Охорона лісів від пожеж

Ступінь пожежної небезпеки території Болехівського надлісництва за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду», розробленою інститутом «Укрдерждідпроліс» становить 3,43 клас пожежної небезпеки.

Високий клас пожежної небезпеки обумовлений наступними чинниками:

- значною питомою вагою вкритих лісовою рослинністю земель хвойних порід;
- перевагою молодняків та середньовікових насаджень;
- близьке розташування лісових масивів до населених пунктів;
- значне відвідування лісу туристами, відпочиваючими.

Надлісництвом планується:

1. Скласти мобілізаційно-оперативний план взаємодії на ліквідації великої лісової пожежі (взаємодія зі службами ДСНС в Івано-Франківській області)

2. Забезпечити пожежний персонал засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) (вогнетривкий одяг, шолом або каска, окуляри, респіратори, шкіряні рукавиці, спеціальне шкіряне взуття).

3. Навчання персоналу з пожежної безпеки (навчання планується протягом усього року).

4. Навчання за курсом «Лісовий пожежник» або «Керівник гасіння лісової пожежі».

В кожному лісництві обладнані пункти зосередження протипожежного інвентаря, які постійно доукомплектовуються необхідними засобами пожежогасіння.

Для виявлення і гасіння пожеж задіяні 84 штатних одиниці лісової охорони. Для цих цілей використовуються: лопати - 96 шт., граблі – 80 шт., сокири - 50 шт., ранцеві оприскувачі - 50 шт., цистерни змінні – 9 шт., бензопили – 16 шт., пожежні рукави – 60 м, переносні радіо станції -10 шт., та ряд інших приладів, обладнання і інструментів.

В пожежонебезпечний період планується надлісництво здійснюється чергування, згідно розроблених графіків, конторах філії і лісництв.

6.1.5. Захист лісу від шкідників і хворіб

Обсяги заходів профілактики і боротьби зі шкідниками та хворобами лісу на протязі останніх років залишаються стабільними. Планові лісозахисні заходи виконуються відповідно до завдань до плану лісозахисних роботах з метою збереження стійкості насаджень, запобіганню розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами, стихійними природними явищами.

Протягом 2025 року Болехівське надлісництво планує провести лісопатологічного обстеження на підставі інвентаризації осердків шкідників і хворіб лісу на площі – 1336 га.

Біологічні заходи боротьби включає в себе охорону та розселення мурашників 15 шт. на площі 100 га, виготовлення та розташування штучних гніздівець 60 шт. на площі 90 га.

Серед моніторингу шкідників та хворіб лісу поширена закладка постійних моніторингових пробних площ.

6.1.6. Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі ВНП

Територія Болехівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» не забруднена радіонуклідами.

6.1.7. Дотримання принципу невиснажливості

Плановий обсяг заготівлі деревини від рубок головного користування і рубок формування і оздоровлення лісів на 2025 рік становить 120300 м³. Згідно проекту організації та розвитку лісового господарства максимальний щорічний допустимий обсяг заготівлі деревини 166574 м³. Болехівське надлісництво планує не перевищувати щорічний допустимий обсяг заготівлі деревини, що не перевищує загальну середню зміну запасу.

Надлісництво дотримується принципу невиснажливості обсягу заготівлі недеревної лісової продукції та комерційних послуг у зв'язку з видачою лімітів згідно проекту організації та розвитку лісового господарства (виданою Львівською державною лісовпорядною експедицією). Ліміти на заготівлю не деревної продукції надає обласна адміністрація. Для чіткого отримання принципу невиснажливості раз у квартал відбувається моніторинг заготівлі деревної і недеревної продукції лісу при потребі коригуються плани.

Розділ 7 «Моніторинг лісів»

7.1.1. Методика моніторингу

Моніторинг може бути внутрішнім і зовнішнім.

Внутрішній моніторинг проводиться на рівні надлісництва. Надлісництво визначає порядок проведення внутрішнього моніторингу з урахуванням вимог цього Порядку та інших актів законодавства

Моніторинг для виявлення та опису впливів господарської діяльності на довкілля включає:

- 1.Результат діяльності з поновлення (критерій 10.1)
2. Використання для відновлення видів, які добре екологічно адаптовані (критерій 10.2)
3. Інвазивність або інші негативні впливи, пов'язані з будь-якими чужорізними видами в межах одиниці господарювання (критерій 10.3)
4. Підтвердження, що генетично модифіковані організми не використовуються (критерій 10.4).
5. Результати лісівничої діяльності (критерій 10.5.)
6. Негативні валиви застосування добрив на цінності довкілля (критерій 10.6)
7. Негативні впливи застосування пестицидів (критерій 10.7)
8. Негативні впливи застосування засобів біологічної боротьби (критерій 10.8)
9. Вплив природних небезпек (критерій 10.9)
10. Вплив розвитку інфраструктури, транспортування та лісівничих заходів на рідкісні види та види, що перебувають під загрозою, оселища, екосистеми, ландшафтні цінності, води та ґрунти (критерій 10.10)

11. Вплив заготівлі та вилучення деревини на недеревну лісову продукцію, цінності довкілля, ліквідні відходи деревини та інші види продукції та послуги (критерій 10.11)

12. Екологічно прийнятою утилізацією відходів (критерій 10.12)

Моніторинг для виявлення та опису соціальних впливів господарської діяльності, включає:

1. Доказами незаконної або недозволеної діяльності (критерій 1.4)
2. Відповідністю національному законодавству, ратифікованим міжнародним конвенціям та обов'язковим нормам і правилам (критерій 1.5)
3. Вирішення спорів і скарг (критерій 1.6, 2.6 і 4.6)
4. Програми та заходи (видами діяльності), що стосується прав працівників (критерій 2.1)
5. Гендерною рівністю, сексуальними домаганнями та гендерною дискримінацією (критерій 2.2)
6. Програми та заходи (видами діяльності), що стосується безпеки та гігієни праці (критерій 2.3)
7. Виплатою заробітної плати (критерій 2.4)
8. Навчання працівників (критерій 2.5), здоров'я працівників, які зазнають дії пестицидів, якщо пестициди застосовуються (критерій 2.5 і критерій 10.7)
9. Виявлення місцевих громад та їхніх законних прав (критерій 4.1)
10. Повним виконанням умов юридичного обов'язкових угод (критерій 4.2)
11. Стосунками з громадами (критерій 4.2)
12. Охороною місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад (критерій 4.7)
13. Місцевим економічним і соціальним розвитком (критерій 4.2, 4.3, 4.4, 4.5)
14. Протидії різноманітним вигід та/або продуктів (критерій 5.1)
15. Підтримання та/або посиленням послуг екосистем (критерій 5.1)
16. Заходами з підтримання або посилення послуг екосистем (критерій 5.1)
17. фактичними у порівнянні із запланованими річними обсягами заготівлі деревної та недеревної лісової продукції (критерій 5.2)
18. Використання місцевої переробки, надання послуг на виробництві зі створенням доданої вартості (критерій 5.4)
19. Довгостроковою економічною життєдіяльністю (критерій 5.5)
20. Категоріями 5 і 6 особливих цінностей для збереження, визначених у критерії 9.1

Моніторинг для виявлення та опису змін екологічних умов

1. Цінностями довкілля та функціями екосистем, у т.ч. накопиченням та утриманням вуглецю (критерій 6.1) включно із ефективністю визначених та вжитих заходів із запобігання неї діяльності на цінності довкілля, помякшення таких впливів і відновлення цих цінностей (критерій 6.3)
2. Рідкісними видами та видами, що перебувають під загрозою, і ефективністю вжитих заходів з охорони цих видів та їх оселищ (критерій 6.4)
3. Репрезентативними ділянками та ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.5)

4. Абригенними видами, що трапляються природно та біологічним різноманіттям, а також ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.6.)
5. Водотоками, водними об'єктами, кількістю та якістю води, а також ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.7)
6. Ландшафтними цінностями та ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.8)
7. Перетворення природних лісів на плантації або на нелісові (види землекористування) (критерій 6.9)
8. Категоріями 1-4 особливих цінностей для збереження, визначеними згідно з критерієм 9.1 та ефективністю вжитих заходів з їх притриманням та/або збагаченням
9. Рівнем забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.

Суб'єкти, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу

1. Участь у підготовці та проведенні моніторингу можуть брати:
 - Суб'єкти, які проводять, які проводять моніторинг
 - Суб'єкти, які ініціюють проведення моніторингу
 - Суб'єкти, які здійснюють науковий супровід моніторингу
 - Суб'єкти, які залучають до опитування, спостереження або виконання робіт(завдань) моніторингу на етапі проведення дослідження
2. Суб'єктами моніторингу можуть бути:
 - Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
 - Державне агентство лісових ресурсів України
 - Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України»
 - Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування
 - Сторони чиї інтереси зачеплено, зацікавлені сторони та експерти
 - Наукові установи, інші юридичні установи.
3. Ініціаторами моніторингу можуть бути суб'єкти, вказані вище, а також громадські об'єднання, підприємства, установи, організації та інші юридичні і фізичні особи.
4. Найбільш детальний моніторинг складу насаджень, вікового розподілу, повноти, запасу та інших таксаційних показників, а також рівня біорізноманіття, включаючи наявність рослинного покриву та недеревної продукції, тощо проводиться під час базового лісовпорядкування раз в десять років, яке здійснюється як складова процесу планування ведення лісового господарства. Дані лісовпорядкування служать для розробки щорічних планів.
5. Моніторинг відповідності вимогам національного законодавства здійснюється всіма працівниками. Моніторинг лісогосподарських показників здійснюють головний лісничий, лісничі, а також спеціалісти відділу лісового господарства. Моніторинг санітарного стану лісів здійснюються лісничим, інженером з охорони та захисту лісу тоо. Моніторинг виробничих результатів здійснюють спеціалісти виробничого відділу. Моніторинг фінансових показників,

продуктивності та економічної ефективності діяльності здійснюється економічним відділом та бухгалтерією.

Процедура підготовки та проведення моніторингу

Моніторинг здійснюється у відповідності з прийнятими програмами моніторингу. Програми визначають процедуру моніторингу та відповідальних осіб. Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються надлісництвом. Моніторинг охоплює період від одного дня (поточний моніторинг за виконанням денних норм виробітку, кількості заготовленої чи переробленої продукції) до одного року (моніторинг планових показників діяльності за рік). Моніторинг може здійснюватись також помісячно чи поквартально. Детальний моніторинговий стан лісового фонду та наявності лісових ресурсів проводиться раз у 10 років під час базового лісовпорядкування. Моніторинг також враховує чутливість та стан навколишнього середовища.

Моніторинг ОЦЗЛ та ПЗФ проводиться як правило щороку. Це здійснюється представниками надлісництва та управління охорони навколишнього середовища. Також лісова охорона під час обходів лісових масивів спостерігає за змінами в ОЦЗЛ кожного дня. Всі записи моніторингу аналізуються та використовуються в процесі діяльності. Всі наукові дослідження проводяться з відома та за підтримки лісових підприємств. Також відслідковуються всі нові дані, які мають відношення до управління ОЦЗЛ

7.1.2. Періодичність

Періодичність з якою здійснюються ті чи інші заходи з моніторингу встановлюються з вихархування масштабу та інтенсивності лісогосподарської діяльності а також з чутливістю ресурсів що підлягають даній діяльності. Регулярність моніторингу забезпечує порівняння результатів, виявлення змін, коригування планів (додаток 9).

Моніторинг здійснюється у відповідності з прийнятими програмами моніторингу. Програми визначають процедуру моніторингу та відповідальних осіб. Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються підприємством.

7.1.3. Показники

Структура системи моніторингу в Болехівському надлісництві охоплює всі види діяльності і проводиться на різних рівнях - від майстерської ділянки до вищого керівництва.

Індикатори моніторингу встановлені та охоплюють соціальні, економічні та екологічні аспекти:

- Соціальні включають підтримку місцевої інфраструктури; охорону та підтримання місць особливого історичного, соціального та культурного значення; забезпечення робочими місцями місцевого населення; навчання та підвищення кваліфікації працівників; створення та підтримка об'єктів рекреації та зон масового відпочинку;

- Економічні включають ріст прибутку в довгостроковому періоді; ріст

балансової вартості підприємства; ріст виробництва продукції і продуктивності праці; обсяги та стабільність поставок деревини;

■ Екологічні включають підтримання та підвищення якості об'єктів ПЗФ; ідентифікацію та охорону рідкісних та зникаючих видів; підтримання захисних функцій лісів; охорона лісів від шкідників, хвороб, а також від самовільних рубок; заготівля деревини в рамках встановленої розрахункової лісосіки тощо.

7.1.4. Документування результатів, у тому числі картування

1. Результати моніторингу надлісництва зазначаються у звіті, який готує суб'єкт моніторингу. Звіт може містити таблиці, діаграми, графіки та інші форми узагальнення інформації.

2. Результати моніторингу, які проводилися іншими організаціями, надаються надлісництву у встановлені строки.

3. Результати моніторингу можуть передаватися іншим особам або оприлюднюватися ними лише за згодою ініціатора моніторингу.

Документування результатів моніторингу із забезпеченням публічного доступу розміщення на сайті Болехівського надлісництва.

Болехівське надлісництво немає територій забруднених радіонуклідами та вибухонебезпечними предметами.

Розділ 8 «Соціальні аспекти»

8.1.1. Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність, як це визначено в принципі 2

Надлісництво дотримуються правил гігієни та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз, безпеці та здоров'ю. Болехівське надлісництво планує комплексні заходи по покращенню охорони праці. Довести до працівників та виконуються правила гігієни та безпеки праці що відповідають інструкції МОП гігієни та безпеки праці на лісогосподарських та лісозаготівельних роботах.

Здійснювати внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Забезпечити збільшення персонального захисного одягу та засобів індивідуального захисту згідно затверджених норм.

Болехівське надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. (до прикладу посади провідний інженер з охорони праці Рак О.Ю., інженер з лісозаготівлі Ільків І.В., провідний інженер лісового господарства Мацевко І.В., провідний інженер з лісових культур Котіль С.Б.).

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,

- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про тендерну політику надлісництва.

8.1.2. Охорона праці

Охорона праці в лісовому господарстві, зокрема в надлісництві є надзвичайно важливим аспектом. Робота лісорубів, лісників та інших працівників пов'язана з підвищеним ризиком. Ефективна система управління охороною праці в надлісництві є запорукою безпеки працівників та безпечної роботи підприємства.

Система управління охороною праці в надлісництві включає в себе кілька взаємопов'язаних елементів, а саме:

1. Нормативно-правова база:

- Законодавство України про охорону праці
- Галузеві нормативи та правила
- Внутрішні положення та інструкції надлісництва

2. Організаційна структура:

- Посада відповідального за охорону праці
- Комісія з охорони праці

3. Документація:

- Інструкції з охорони праці
- Журнали реєстрації інструктажів
- Акти перевірок умов праці
- Протокол засідань комісії з охорони праці

4. Заходи щодо забезпечення охорони праці

- Оцінка ризиків
- Проведення інструктажів
- Надання засобів індивідуального захисту
- Медичні огляди
- Контроль за дотриманням вимог охорони праці

Взаємодія між службою охорони праці філії та працівниками надлісництва є ключовими для забезпечення безпечних умов праці в лісовому господарстві. Цей процес передбачає регулярний обмін інформацією, проведення інструктажів, спільну розробку заходів безпеки та оперативне реагування на виявлені проблеми. Основні напрямки взаємодії, це:

1. Інформування працівників (проведення інструктажів, вступні, періодичні, цільові та позапланові інструктажі, розповсюдження інструкцій, плакатів, буклетів, організація тренінгів, використання наочних посібників).

2. Консультації (Індивідуальні консультації, групові консультації)
3. Спільна розробка заходів безпеки (аналіз виробничого процесу, розробка планів заходів, впровадження заходів)
4. Контроль за дотриманням вимог охорони праці (перевірка робочих місць, розслідування інцидентів, притягнення до відповідальності)
5. Заохочення працівників (премії за безпечну роботу, оголошення подяк)
Ефективна система моніторингу та контролю є ключовим фактором у забезпеченні безпечних умов праці. Вона дозволяє виявляти та усувати потенційні небезпеки, знижувати та усувати потенційні небезпеки, знижувати ризики нещасних випадків і професійних захворювань, а також підвищувати загальну ефективність надлісництва.

8.1.2. Взаємодія з громадами

Болехівське надлісництво має задокументовано визначення місцевих громад та їх прав як зацікавлених сторін та сторін чиї інтереси зачеплено.

Оцінка соціальних наслідків проведення лісгосподарських заходів, які плануються провести в Болехівському надлісництві

№	Потенційні впливи	Наслідки (позитивні, негативні)	Заходи з помякшення впливу	Коментар
1	Можливість працевлаштування для місцевого населення	Позитивні		Чисельність працівників становить 126, із них 103 чоловіків (81,7%) і 23 жінки (18,3%). В основному, це працівники у віці 36-55 і більше років (51,9 %)
2	Підтримка місцевих громад через сплату надлісництва податків до місцевого бюджету	Позитивні		В 2025 році планується перерахувати до місцевого бюджету земельний податок 990 тис. грн., а також рендна плата 4,1 млн. грн, ПДФО – 4,9 млн.грн грн.
3	Обмеження використання місцевим населенням	Негативні	Суцільнолісосічні рубки займають невеликий відсоток від	Суцільні рубки ГК складають всього 0,01% від загальної площі

	недеревних ресурсів внаслідок проведення суцільнолісосічних рубок	Позитивні	загальної площі філії Лісовідновлення є обов'язковим заходом після проведення таких рубок На зрубках місцеве населення має можливість збору недеревних лісових ресурсів	філії або 0,02% від вкритої лісом площі
4	Можливе погіршення якості довкілля внаслідок проведення лісогосподарських заходів	Негативні	Проводить оцінку впливів лісогосподарських заходів на навколишнє середовище	Проводиться оцінка потенційних впливів запланованих лісогосподарських заходів на навколишнє середовище та оцінка екологічних наслідків. Робляться зважені висновки про можливість чи неможливість проведення конкретного заходу
5	Ремонт лісових доріг	Негативні	Можливе нанесення шкоди навколишньому середовищу	Лісові дороги прив'язані до існуючої квартальної мережі, що не нанесе шкоди навколишньому середовищу. Перед початком робіт проводиться оцінка екологічного впливу.

		Позитивні		Збільшення мережі доріг в районі розташування надлісництва, покращення наземного сполучення між населеними пунктами
6	Співпраця місцевого бізнесу з господарюванням	Позитивні		Залучення місцевих громад у якості підприємств, які заготовляють деревину у надлісництві та сплачують податки у місцевий бюджет. Залучення місцевих громад до деревообробної галузі, яка в свою чергу купує деревину у надлісництві та сплачує податки до місцевого бюджету

8.1.4. Вирішення конфліктів

Болехівське надлісництво виявляє, запобігає і вирішує всі спори, щодо питань статутного або звичайного права, які можуть бути своєчасно врегульовані без судового розгляду, шляхом залучення сторін чиї інтереси зачеплено.

Ведеться документація, яка відображає процес розгляду скарг та його результати; журнал реєстрацій звернень громадян, книга звернень громадян, протоколи засідань і їх рішення, колективний договір.

**Начальник
Болехівського надлісництва**

Роман ФЕДОРОВИЧ